

Application of various forms of physical education as a factor of increase in the level of physical activity of medical students. Physical education of students. 2018; 22(3): 139–145. <https://doi.org/10.15561/20755279.2018.0305>.

16. Weber-Rajek Magdalena, Baumgart Mariusz, Michalski Adam, Radzimińska Agnieszka, Goch Aleksander, Lulińska-Kulik Ewelina, Zukow Walery. Students' health behaviors – own research = Zachowania zdrowotne studentów – badania własne. Journal of Education, Health and Sport. 2015; 5(9): 647–662. DOI 10.5281/zenodo.31757.

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2020.3(123).20
УДК 371.132:37.03

Оленев Д. Г.
кандидат педагогічних наук, доцент
Державний університет телекомунікацій, м. Київ

ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕТНОСТІ МАЙБУТНІХ СПЕЦІАЛІСТІВ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ЗАСОБАМИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

У статті висвітлено поняття «здоров'язбережувальна компетентність», «здоровий спосіб життя», «ціннісне ставлення до здоров'я», «інтерактивні технології». Характеризується проблема формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх фахівців інформаційно-телекомунікаційних спеціальностей у процесі професійної підготовки засобами фізичного виховання на сучасному етапі розвитку педагогічної науки.

Розкривається значення всебічної підготовки студентів, адже її рівень здійснює значний вплив на скорочення періоду опанування фахом, на підвищення продуктивності праці, на підвищення професійної мобільності. У зв'язку з цим підвищується соціально-економічне значення якісної підготовки спеціалістів вищої кваліфікації, чия праця в умовах сучасного науково-технічного прогресу має особливе значення.

Ключові слова: здоров'язбережувальна компетентність; майбутні фахівці; інформаційно-комунікаційні спеціальності; здоров'я; студенти.

Оленев Д.Г. Формирование здоровьесохраняющей компетентности будущих специалистов информационно-коммуникационных специальностей средствами физического воспитания. В статье освещены понятия «здоровьесохраняющая компетентность», «здоровый способ жизни», «ценностное отношение к здоровью», «интерактивные технологии». Характеризуется проблема формирования здоровьесохраняющей компетентности будущих специалистов информационно-коммуникационных специальностей в процессе профессиональной подготовки средствами физического воспитания на современном этапе развития педагогической науки.

Раскрывается значение всесторонней подготовки студентов, ведь ее уровень оказывает значительное влияние на сокращение периода освоения специальности, на повышение производительности труда, на повышение профессиональной мобильности. В связи с этим повышается социально-экономическое значение качественной подготовки специалистов высшей квалификации, чей труд в условиях современного научно-технического прогресса имеет особое значение.

Ключевые слова: здоровьесохраняющая компетентность; будущие специалисты; информационно-коммуникационные специальности; здоровье; студенты.

Oleniev D. The formation of health-preserving competence of future specialists of information and communication specialties by means of physical education. The concepts of «health saving competence», «healthy lifestyle», «value for health» and «interactive technologies» have been considered in the article. The problem of formation of health-saving competence of future specialists of information and telecommunication specialties in the process of vocational training by means of physical education at the present stage of development of pedagogical science is characterized.

The importance of comprehensive students' preparation is revealed, because its level has a significant influence on reducing the period of mastery of the specialty, on the increase of labor productivity, on the increase of professional mobility. In this regard, the socio-economic importance of qualitative training of highly qualified specialists, whose work in the context of modern scientific and technological progress is of particular importance, is increasing.

The problem of research of theoretical and methodological foundations of formation of health-saving competence of future specialists of information and telecommunication technologies in the process of vocational training by means of physical education at the present stage of development of pedagogical science becomes of important scientific educational and social importance.

The list of tasks of higher education institutions, both public and private, include: solving the problem of supporting and strengthening the health of student youth, creating an atmosphere of health saving in the system of their study, providing social and psychological physical and health assistance, i.e. improving the system of measures on implementation and protection of youth rights, which is clearly defined in the Constitution of Ukraine and the Law of Ukraine «On Higher Education».

Key words: health-saving competence; future specialists; information and communication specialties; health; students.

Постановка проблеми. Інтеграційні процеси, які відбуваються в університетській освіті, вимагають визначення пріоритетів формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх фахівців інформаційно-телекомунікаційних спеціальностей. Проблеми здоров'я молоді на педагогічному рівні у вищій школі приділяється сьогодні значна увага:

реалізуються різноманітні програми і проекти, розробляються підручники, навчальної посібники, методичні рекомендації. Все це вимагає розробки та використання нових освітніх технологій, спрямованих на ціннісне ставлення студентської молоді до власного здоров'я, позитивне самосприйняття та самоставлення.

Зауважимо, що на пріоритетності проблеми здоров'язбереження наголошується у Національній стратегії розвитку освіти України на 2012-2021 роки, Постанові Кабінету Міністрів України «Про затвердження Міжгалузевої комплексної програми «Здоров'я нації». На актуальності такої діяльності в країнах Європейського Союзу наголошується у низці нормативно-правових документах щодо сприяння здорового способу життя: «Оттавська хартія за здоровий спосіб» (1986), «Освітологічний дискурс, 2015, № 4. 149 життя», Джакартська декларація з питань пропаганди здорового способу життя (1997) [2; 3; 7; 12].

Разом з тим дослідниками недостатньо приділяється уваги методичним і організаційним засадам створення здоров'язбережувального середовища відносно ефективного формування здоров'язбережувальних компетентностей з урахуванням форм та методів фізичного виховання студентів.

Аналіз літературних джерел. До переліку завдань діяльності вищих навчальних закладів як державних, так і приватних установ належать: вирішення проблеми підтримки та зміцнення здоров'я студентської молоді, створення атмосфери здоров'язбереження в системі їхнього навчання, надання соціально-психологічної фізкультурно-оздоровчої допомоги, тобто удосконалення системи заходів з впровадження і забезпечення прав молоді, що чітко визначено в Конституції України та Закону України «Про вищу освіту».

Закон України «Про вищу освіту» вимагає забезпечити не лише збереження та зміцнення здоров'я студентської молоді у навчальному середовищі, але й його формування. Вирішення цього завдання можливе не лише шляхом виховання і розвитку навичок здорового способу життя, переконання, в певності у власній спроможності досягти певного рівня здоров'я, усвідомленого ставлення щодо його формування шляхом здоров'язбережувальної поведінки, але й вміння використовувати засоби здоров'язбережувальних технологій з метою зменшення впливу електромагнітного випромінювання на організм студентів [1; 4; 5; 8; 10; 11].

У зв'язку із швидким розвитком та впровадженням радіотехнічних засобів проблема електромагнітної безпеки є актуальною проблемою сьогодення. Нинішній цивілізований світ важко уявити без персональних комп'ютерів, телевізорів, мобільних телефонів та інших засобів електронної техніки. Цивілізація являє собою прогрес для людства (тому неухильно збільшується контингент користувачів ПК і мобільних телефонів), а цивілізованість це розумне користування тими благами, що надає цивілізація [4; 6; 9; 13; 14].

Разом з тим, використання радіо і телекомунікаційних засобів несе і небезпеку для здоров'я користувачів, особливо, якщо користуватися ними без дотримання певних правил. Зокрема, якщо враховувати лише односпрямовану, за патогенезом, дію фізичних чинників на організм людини, то у теперішній час з'являється потреба у з'ясуванні уже комбінованих ефектів таких електромагнітних випромінювань, що впливають на людину при використанні комп'ютерних технологій у професійній діяльності, під час навчання у вищому навчальному закладі та у побуті.

Метою статті є теоретичний та практичний розгляд проблеми формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх фахівців інформаційно-телекомунікаційних спеціальностей.

Виклад основного матеріалу. У сучасній науці теоретико-методологічні засади, психолого-педагогічні аспекти питань здоров'я й здоров'язбереження молоді та умови їх оптимізації сформульовано в працях М. Амосов, Г. Апанасенка, Д. Вороніна, В. Глухова, Д. Давиденка, О. Дубогай, В. Муравова, В. Оржеховської, С. Присяжнюка, Р. Раєвського та ін.

Психолого-педагогічні дослідження щодо формування культури здоров'я особистості, її здоров'язбережувальної компетентності здійснили М. Безруких, Т. Бойченко, Є. Вайнер, О. Дубогай, С. Кириленко, С. Кондратюк, О. Омельченко, Г. Серіков, В. Оржеховська, О. Приймаков, С. Присяжнюк, О. Тимошенко, О. Фурманов та ін.

Феномен здоров'я був предметом дослідження багатьох науковців і розглядався в кількох аспектах: філософському, медико-біологічному та соціальнопедагогічному; його сутність вивчали М. Амосов, Г. Апанасенко, Е. Вайнер, В. Войтенко, І. Муравов, Г. Нікіфоров, Ю. Лісичин, В. Петленко та ін. Здійснені дослідження засвідчують, що категорія «здоров'я» визначається дослідниками як інтегративна якість повноцінного гармонійного людського буття в усіх його вимірах та аспектах.

Дисертаційні дослідження Г. Грибана, В. Бобрицької, В. Горащука, Н. Довгань, О. Дубогай, Г. Капранової, Г. Кривошеєвої, О. Кузнецової, С. Лебедченко, С. Присяжнюка, Л. Суценок, М. Мариніної, В. Оржеховської, Т. Федорченко та ін. стосуються формування культури здоров'я шкільної та студентської молоді, створення умов для розкриття творчого потенціалу соціально і біологічно здорової особистості, і зокрема, в системі безперервного виховання і навчання.

На переконання О. Дубогай, С. Присяжнюка, О. Тимошенка педагоги, які працюють на засадах педагогіки здорового способу життя (з урахуванням індивідуальних здібностей та якостей студентів, що визначають їхні можливості та вміння самостійно шукати, знаходити та аналізувати інформацію про здоров'я, здоровий спосіб життя; моделювати та проектувати об'єкти та процеси, в тому числі – власну індивідуальну діяльність; здійснювати превентивну роботу; приймати правильні рішення, творчо та ефективно розв'язувати завдання, які виникають перед ним у процесі навчальної діяльності; запроваджувати у своїй повсякденній і науково-педагогічній діяльності сучасні здоров'язбережувальні технології [2; 7; 8].

Початок XXI століття характеризується інтенсивним використанням радіо і телекомунікаційних засобів, що у свою чергу несе і небезпеку для здоров'я користувачів. Тому серед фізичних чинників, що впливають на організм студентів, здебільшого необхідно звертати увагу на електромагнітні поля, що генеруються персональними комп'ютерами, мобільними телефонами, планшетами, ноутбуками тощо. Перспективи використання засобів інформаційно-телекомунікаційних технологій вимагають необхідних заходів безпеки для здоров'я студентської молоді (Б. Баран, 2009; Ю. Думанський, 2013; О.

Капітанюк, 2009; В. Назаренко, 2009; Н. Трибрат, 2009; І. Якименко, 2015; Т. Smith, D. Wong-Gibbons, 2004 та ін.).

Усі електромагнітні поля і випромінювання поділяються на природні та антропогенні. Середовище, що нас оточує, завжди перебуває під впливом електромагнітних полів. Ці поля фахівці називають фоновим випромінюванням, що спричинене природою. З розвитком науки і техніки ці випромінювання значно підсилились. Тому електромагнітні поля, які можна віднести до антропогенних, значно перевищують природний фон і наприкінці ХХ та на початку ХХІ століття перетворилися на небезпечні екологічні чинники.

Електромагнітні поля низької частоти (НЧ) часто використовують при термічній обробці, високої частоти (ВЧ) – у радіозв'язку, медицині, телебаченні. Простір навколо джерела електромагнітного поля науковці поділяють на зони: ближню (зона індукції) та дальню (зона випромінювання). Залежно від розташування зони характеристиками електромагнітного поля є: у ближній зоні – складова вектора напруженості електромагнітного поля; у дальній – енергетична характеристика, інтенсивність щільності енергетичного потоку [4].

Трапляються не поодинокі випадки, коли у студентів, хто багато часу приділяє розмовам по мобільному телефону або впродовж кількох годин, (понад 10 років), слухає музику з використанням плесру, з'являються скарги на фізичний дискомфорт, головні болі і болі у вухах, що свідчить про вплив електромагнітного випромінювання на організм [80, 88, 89]. При цьому сила впливу електромагнітного випромінювання залежить від близькості і тривалості за часом джерела випромінювання (трубки мобільного телефону, навушників) до голови, а значить головного мозку студента чи іншого користувача. Доведено [4], що інтенсивність мікрохвильового випромінювання мобільних телефонів у ряді випадків значно перевищує допустиму національну норму.

Згідно отриманих результатів дослідження група вчених Інституту гігієни та медичної екології імені О. М. Марзєєва НАМН України зробили узагальнення мінімальних та максимальних рівнів ЕМВ, що утворюються комп'ютерною технікою з вбудованими пристроями Wi-Fi. Автори експериментально довели, що рівень електромагнітного випромінювання на відстані 0,1-0,3 м від точки доступу (антени) Wi-Fi становить 30,7-7,6 мкВт/см², із збільшенням відстані рівень ЕМВ знижується і на відстані 0,7 м уже становить 1,6 мкВт/см². Наводяться також докази того, що гігієнічний норматив – 3 В/м або 2,5 мкВт/см², визначений «Державними санітарними нормами і правилами захисту населення від електромагнітного випромінювання» (ДСНІП № 239-96) не може використовуватися для оцінки впливу комп'ютерної техніки та засобів Wi-Fi на здоров'я дітей та підлітків, тому що він не розрахований на такий вид електромагнітного випромінювання (шумоподібний сигнал) [4] і не враховує особливостей організму, який розвивається та, за рахунок цього, може мати підвищену чутливість.

Дія ЕМВ на процеси мікроциркуляції крові і лімфи в організмі людини залежить від параметрів впливу (довжини хвилі, інтенсивності, частоти, наявності або відсутності поляризації, модуляції, експозиції, локалізації). Викликають інтерес і ті чинники, які свідчать про залежність процесів мікроциркуляції крові і лімфи від індивідуальної чутливості людини чи тварини до ЕМВ. Разом з тим, питання щодо різної чутливості різних біооб'єктів до ЕМВ перейшов із теоретичної у суто практичну площину у зв'язку з описанням феномену гіперчутливості до електричних та магнітних полів (І. Якименко, 2011).

Нині не викликає сумніву той факт, що радіочастотні ЕМВ різних діапазонів впливають вираженою біологічною дією на тканинні судини. При цьому, ряд наукових праць свідчать про вазодилататорний (судиннорозширюючий) вплив ЕМВ [85, 87, 88], інші свідчать про вазоконстрикторну дію (звуження просвітку кровеносних судин) і, нарешті, треті стверджують про те, що мікроциркуляторний ефект (кровообіг по дрібних артеріях, артеріолах, капілярах, венулах) ЕМВ радіохвиль залежить від властивостей біологічного об'єкту та визначається вихідним станом судинного тону, надаючи гомеостатичну дію (S. Ichioka, M. Minegishi, M. Iwasaka, 2000; B. Knave, 1992; T. Smith, D. Wong-Gibbons, 2004).

Як свідчать дослідження Т. Федорченко (2009) здоров'язбережувальна компетентність передбачає збереження власного фізичного, соціального, психічного та духовного здоров'я і здоров'я свого оточення. Вона включає: життєві навички, що сприяють фізичному здоров'ю (раціональне харчування, рухова активність, санітарно-гігієнічний режим праці та відпочинку); навички, що сприяють соціальному здоров'ю (ефективне спілкування, співчуття, розв'язання конфліктів, поведінка в умовах тиску, погроз, дискримінації, спільна діяльність та співробітництво); навички, що сприяють духовному та психічному здоров'ю (самоусвідомлення та самооцінка, аналіз проблем і прийняття рішень, визначення життєвих цілей та програм, самоконтроль, мотивація успіху та тренування волі).

Відтак, стає пріоритетним соціальне замовлення на педагога, який володіє здоров'язбережувальними технологіями навчання і виховання, здатний організувати здоров'язбережувальний освітній процес та розвивати здоров'язбережувальну компетентність студентів.

На основі сучасних міждисциплінарних досліджень, що трактують здоровий спосіб життя як форми повсякденного життя, які відповідають гігієнічним правилам, розвивають адаптивні можливості організму, сприяють успішному відновленню, підтримці і розвитку його резервних можливостей, повноцінному використанню соціально психологічних функцій, В. Оржеховська (2004) робить висновок, що здоровий спосіб життя – життєдіяльність, спрямована на збереження та покращення здоров'я людей.

До складових здорового способу життя, на переконання Н. Башавець, включаємо всі види діяльності, що сприяють збереженню та зміцненню здоров'я: фізичний розвиток та загартування організму (високий рівень фізичного розвитку зменшує ризик виникнення хвороб). Рухова активність, заняття фізичними вправами та загартування молодого організму водою, сонцем, повітрям позитивно впливає на підвищення імунітету. Валеологічно обґрунтований режим дня сприяє формуванню навичок здорового способу життя підлітків, а раціональне поєднання праці й відпочинку, передбачене режимом дня, запобігає фізичному перевантаженню [2].

Згідно проведеного аналізу ми визначаємо зміст поняття «здоровий спосіб життя» як раціональну організацію життєдіяльності, метою якої є формування, збереження і зміцнення здоров'я. До його основних складових ми відносимо:

рівень культури суспільства і особистості, місце здоров'я серед потреб індивідуума, мотивацію збереження і зміцнення здоров'я, навчання використанню засобів фізичного виховання щодо збереження і зміцнення здоров'я.

Надання цим структурним елементам здоров'язбережувальних функцій у результаті окреслює основні шляхи реалізації здоров'язбережувального виховання формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх фахівців інформаційно-телекомунікаційних спеціальностей як складової професійної підготовки.

Як свідчать дослідження Н. Башавець, здоров'язбережувальне середовище ВНЗ охоплює комплекс взаємопов'язаних санітарно-гігієнічних, медико-соціальних, психолого-педагогічних умов, що сприяють формуванню здорового способу життя, збереженню здоров'я студентів і викладачів під час навчально-виховного процесу [2].

Зокрема, забезпечення здоров'язбережувального середовища для студентів з метою подальшого формування у них здоров'язбережувальної компетентності передбачає вирішення таких основних завдань, як: упровадження здоров'язбережувальних технологій в освітній процес; раціональна організація освітнього процесу; гігієнічний контроль інноваційних методів і засобів навчання та виховання.

Здоров'язбережувальне виховання в умовах університетської освіти повинне здійснюватися на всіх рівнях від ректора до студента. Суб'єктами управління цього процесу будуть виступати: ректор (ціннісно-методологічний рівень); проректор, декан (організаційно-педагогічний); завідувач кафедри, професор (технологічний); доцент (методичний); викладач, куратор (психолого-педагогічний); студент (рефлексивний).

Зазначимо, що перехід від індустріального до насиченого інформаційнотехнологічного простору відкриває нові орієнтири у соціокультурному житті суспільства, що якісно змінює освітні потреби щодо підготовки та подальшої професійної діяльності сучасного фахівців інформаційно-телекомунікаційних спеціальностей.

Висновки і перспективи подальших досліджень. 1. Аналіз літературних досліджень свідчить, що несприятлива дія електромагнітного випромінювання (ЕМВ) радіочастотного діапазону на людину може бути виявлена через зміни функціонального стану нейро-ендокринної, нервової та серцево-судинної систем організму.

2. Вплив радіохвильового ЕМВ на внутрішньоклітинні процеси відображено в літературних джерелах щодо зміни апоптозу, як системи природної загибелі клітин, і щодо зміни мітозів, як системи, що відповідає за проліферацію та оновлення тканин. Автори припускають можливу канцерогенну дію ЕМВ радіохвиль.

3. Проведення наукового пошуку дозволило з'ясувати, що здоров'язбережувальна компетентність є важливим компонентом всіх видів діяльності студентської молоді, тому формування її потрібно розпочинати з першого курсу.

4. Визначення поняття здоров'я досліджується з боку філософського підходу (В.Кулініченко та ін.), культурологічного підходу (Ю. Бойчук, О. Кабацька, В. Казначеев та ін.), етнічного підходу (І. Калайков, А. Щедрина та ін.), медичного підходу (Н. Агаджанян, Л. Апанасенко, Р. Баєвський, І. Мурахов, А. Хріпкова та ін.), валеологічного підходу (Г. Апанасенко, І. Брехман, М. Гончаренко, В. Петленко, М. Хорошуха та ін.).

5. Формування здоров'язбережувальної компетентності студентів виявляється в наступних аспектах: успішне навчання; психологічний комфорт при спілкуванні з людьми; наявність цінностей і життєвої мети, самореалізація особистості; достатній рівень здоров'я; усвідомлене ведення здорового способу життя; використання малих форм активного відпочинку під час теоретичних занять і самопідготовки, самоконтроль вчинків і поведінки, її рефлексія; сформованість самооцінки.

References

1. Baran B. A. Biological action of electromagnetic radiation / B. A. Baran, G. T. Bubenshchikova, V. N. Khriashchekii // Environment and health. – 2009. – № 4. – P. 43-46.
2. Bashovets N. A. Formation of students' health culture during physical education classes /N. A. Bashovets // Physical education at school. – 2010. – № 6. – P. 29-30.
3. Voronin D. E. Formation of health-saving competence of students of higher educational institutions by means of physical education: author's abstract, dissertation for the sciences degree of cand. of ped. sciences: 13.00.07 (Theory and methods of education) / KhSU/ D. E. Voronin – Kherson, 2006. – 20 p.
4. Dumanskii Yu.D. Results of studies of the spatial distribution of electromagnetic radiation levels from WI-FI / Yu. D. Dumanskii, S. V. Bitkin, V. Yu. Dumanskii, A. H. Platonova, N. G. Nikitina, E. A. Serdiuk, S. S. Halak, A. P. Bezverkha // Population hygiene: Coll. of sciences. works. – K., 2013. – № 61. – P. 21-25.
5. Mykytiuk O. M. Formation of teachers' health-saving competence in the educational process / O. M. Mykytiuk [Electronic resource]. – Access mode: http://www.shjrtscience.org.ua/index.php/Arhiv.html?file=tl_files/Arhiv2009/0903/09momsep/p.
6. Oleniev D. H. Problem of motor activity of students of higher educational establishments of IT technologies / D. H. Oleniev // Scientific journal of Drahomanov NPU. Series 15 "Scientific and pedagogical problems of physical culture. (Physical Education and Sports)". – K.: Drahomanov NPU, 2010. – Issue 3 K (84) 17. – P. 324-327.
7. Oleniev D. H. Formation of student motivation as the basis of competence approach during physical education classes / D. H. Oleniev // Scientific journal of Drahomanov NPU. Series 15 "Scientific and pedagogical problems of physical culture. (Physical Education and Sports)". – K.: Drahomanov NPU, 2018. – Issue 3 K (97) 18. – P. 179-183.
8. Prysiashniuk S. I. Use of health-saving technologies in the physical education of students of a special medical group / S. I. Prysiashniuk // Theory and practice of physical education. – Donetsk: Donetsk NU, 2010. – № 2. – P. 19-25.
9. Slyvka E. M. Improving the health-saving competence of physical education teachers in the context of reforming the physical education system / E. M. Сливка // Scientific journal of Drahomanov NPU. Series 15 "Scientific and pedagogical problems of physical culture. (Physical Education and Sports)". – K.: Drahomanov NPU, 2010. – Issue № 7. – P. 285-289.
10. Braune S., Wrocklage C. et al. Resting blood pressure increase during exposure to a radio-frequency electromagnetic

field // Lancet. – 1998. – № 351 (9119). – P. 1857-1858.

11. Ichioka S., Minegishi M., Iwasaka M. et al. High-intensity static magnetic fields modulate skin microcirculation and temperature in vivo // Bioelectromagnetics. – 2000. – № 21. – P. 183-188.

12. Knave B. Hypersensitivity to electricity – a workplace phenomenon related to low frequency electric and magnetic fields // In. Worldwide Achievement in Public and Occupational Health Protection Association. – 1992. – P. 1121-1124.

13. Mayrovitz H., Groseclose E., Markov M. Effects of permanent magnet on resting skin blood perfusion unhealthy persons assessed by laser Doppler flowmetry and imaging // Bioelectromagnetics. – 2001. – № 22. – P. 494-502.

14. Miura M., Okada J. Non-thermal vasodilatation by radio frequency burst-type electromagnetic field radiation in the frog // J. Physiol. – 1991. – № 435. – P. 257-273.

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2020.3(123).21

Паска М.З.

**доктор ветеринарних наук, професор кафедри готельно-ресторанного бізнесу
Львівський державний університет фізичної культури імені І. Боберського
Демченко І. І.**

**доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри спеціальної освіти,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Максимчук Б. А.**

**доктор педагогічних наук, професор кафедри соціальної роботи, соціальної педагогіки та фізичної культури,
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Зубаль М.В.**

**кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри спорту і спортивних ігор,
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Шапаренко І.Є.**

**кандидат біологічних наук, доцент кафедри медико-біологічних дисциплін і фізичного виховання
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
Мироненко С.Г.**

**кандидат біологічних наук, доцент кафедри медико-біологічних дисциплін і фізичного виховання
Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка
Звонар В.В.**

**Старший викладач кафедри фізичного виховання ДВНЗ "Ужгородський національний університет"
Максимчук І. А.**

**кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фізичного виховання, спорту та здоров'я людини,
Маріупольський державний університет**

ХАРАКТЕРИСТИКА СУЧАСНОГО СТАНУ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Важливим доекспериментальним етапом дослідження є розрізнення понять «професійна підготовка», «професійна компетентність», «професійна готовність», «професійна (особистісна) зрілість» та «професійна майстерність» у проєкції на характеристики особистості студента, а також виявлення психологічних, соціометричних й анкетних даних вихованців, що в подальшому коригуватиме перебіг навчального експерименту в референтних групах. Результати констатувального етапу експерименту показали низький рівень розвитку педагогічної майстерності майбутнього учителя фізичної культури. Виявлено низку недоліків, що ускладнюють процес розвитку педагогічної майстерності майбутнього учителя фізичної культури, серед яких: незначний зв'язок теорії з практикою; теоретична підготовка студентів не носить інтерактивного характеру; традиційні методи навчання у ВНЗ; обмежена кількість посібників і методичних рекомендацій щодо висвітлення значення розвитку педагогічної майстерності майбутнього учителя фізичної культури та її впливу на професійну діяльність; незначна кількість завдань, спрямованих на розвиток цієї особистісної характеристики. Це зумовлює необхідність визначення й обґрунтування педагогічних умов розвитку педагогічної майстерності майбутнього учителя фізичної культури, розроблення моделі.

Ключові слова: професійна підготовка, професійна компетентність, професійна готовність, професійна (особистісна) зрілість, професійна майстерність.

Паска М. З., Демченко І. І., Максимчук Б. А., Зубаль М. В., Шапаренко І. Є., Мироненко С. Г., Звонар В. В., Максимчук І. А. Характеристика современного состояния развития педагогического мастерства будущих учителей физической культуры в процессе профессиональной подготовки. Важным доекспериментальним етапом исследования является различие понятий «профессиональная подготовка», «профессиональная компетентность», «профессиональная готовность», «профессиональное (личностная) зрелость» и «профессиональное мастерство» в проекции на характеристики личности студента, а также выявление психологических, социометрических и личных данных воспитанников, которые в дальнейшем будут корректировать ход учебного эксперимента в референтных группах. Результаты констатирующего этапа эксперимента показали низкий